

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף סד

למדנו בברייתא - מוסף שק על הבגד שמטמא משום אריג: כלומר שק שעשוי מנוצה של עיזים חמור יותר מבגד, שאף שהשק אינו אריג הרי הוא טמא, כגון שקלע שלשה חוטים טווים מנוצה של עיזים לתלות בצואר בתו (לתכשיט), טמא משום שכך דרך אריגתו, אבל בגד אינו טמא אלא רק כשהוא ארוג ממש.

תנו רבנן: נאמר בפסוק (לגבי כלים ובגדים שנטמאים בשרץ) "וְכָל אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו מֵהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא מִכָּל כְּלֵי עֵץ אוּ בְגָד אוּ עוֹר אוּ שֵׁק כָּל כְּלֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה בְּהֵם בְּמִינֵי יוּבָא וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב וְטָהַר", מכאן אנו לומדים ששק העשוי ללבוש (= כך היה מנהג הרועים) טמא, ומתוספת המילה "אֵשֶׁק" אנו מרבים שאף הקילקי והחבק (= רצועות העשויות מנוצה של עיזים שקושרים בסוס) טמאים. אולם חבלים ומשיחות (= חבלים העשויים מנוצה של עיזים ומיועדים למדידה) אינם טמאים, שהרי הכתוב אומר "שֵׁק", דווקא שק שהוא טווי וארוג טמא ולא חבלים ומשיחות שאינם טווים וארוגים.

נאמר לגבי כלים ובגדים שנטמאים במת "וְכָל-בְּגָד וְכָל-כְּלֵי-עוֹר וְכָל-מַעֲשֵׂה עֵזִים וְכָל-כְּלֵי-עֵץ תִּתְחַטְּאוּ", לרבות קילקלי וחבק שטמאים בטומאת מת. אולם חבלים ומשיחות אינם טמאים בטומאת מת, משום שכמו שבטומאת שרץ רק דבר שהוא טווי וארוג טמא כך בטומאת מת רק דבר שהוא טווי וארוג טמא, ולא חבלים ומשיחות שאינם טווים וארוגים.

ואם תאמר שאמנם בטומאת שרץ שהיא טומאה קלה (= טומאת ערב) הקלנו שחבלים ומשיחות לא נטמאים, אבל מדוע נקל בטומאת מת שהיא טומאה חמורה (= טומאת שבעה)? תלמוד לומר 'בגד ועור בגד ועור לגזירה שוה', כלומר שנאמר לגבי טומאת שרץ "אֵשֶׁק אוּ בְגָד אוּ עוֹר..." ונאמר לגבי טומאת מת "וְכָל-בְּגָד וְכָל-כְּלֵי-עוֹר..." ומכך אנו לומדים שכשם ש"בגד ועור" האמורים בשרץ הכוונה לבגד שהוא טווי וארוג, כך "בגד ועור" האמורים במת הכוונה לבגד שהוא טווי וארוג, ולא חבלים ומשיחות. וכן לומדים מגזירה שוה זו שכשם שבמת טימא כל מעשה עיזים אף בשרץ טימא כל מעשה עיזים.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

הגמרא לומדת בגזירה שוה מ'בגד ועור' שאף דבר הבא מזנב הסוס והפרה דינו כמעשה עיזים וטמא בשרץ ובמת.

ומופנה: כלומר צריך שה'בגד ועור' שלמדנו בגזירה שוה יהיו פנויים ללימוד גזירה שוה זו ולא צריכים להיכתב לגופן, שאם הם לא מופנים אפשר לפרוך את הגזירה שוה ולומר ששרץ שטומאתו כבעדשה חמור יותר ממת שטומאתו בכזית, ולכן החמירו בו וטימאו בו אף את הבא מזנב הסוס והפרה.

אומרת הגמרא ש'בגד ועור' (האמורים בשרץ) אכן הם מופנים, שהרי טומאת שרץ הוקשה לטומאת שכבת זרע, ובשכבת זרע כבר נאמר "וְכָל בְּגָד וְכָל עוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה עָלָיו נִשְׁכַּבְתָּ זֶרַע וְיָבֵס בַּיָּמִים וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב", ומדוע נאמר גם בשרץ 'בגד ועור'? אלא בודאי שהוא מופנה לגזירה שוה. וכן 'בגד ועור' האמורים במת הם מופנים, שהרי טומאת מת הוקשה לטומאת שכבת זרע, ובשכבת זרע כבר נאמר 'בגד ועור' (כנ"ל), וא"כ 'בגד ועור' שנאמר לגבי טומאת מת הם מופנים לגזירה שוה.

משנה: מותר לאשה לצאת לרה"ר בשבת בחוטי שער שקולעת בהם את שערותיה, בין אם הם משער שלה או של חברתה או של בהמה. וכן בטוטפת (= תכשיט מזהב המונח על מצחה) ובסרביטין (= תכשיט הכרוך על ראשה ותלוי על לחייה) בזמן שהם תפורים לסבכה, שאין חשש שתסירים ותעבירם ד' אמות ברה"ר. אבל בכבול (= כובע מצמר הנתון תחת הסבכה) ובפאה נכרית מותר לה לצאת רק לחצר ולא לרה"ר.

וכן יוצאת במוך שבאזנה (= צמר גפן או כל דבר רך כדי לספוג את הליחה של צואת האוזן), ובמוך שבסנדלה (= לתענוג), ובמוך שתוחבת באותו מקום כדי לספוג את דם דתה, ובפלפל (= בפיה, להסיר ריח רע), ובגלגל מלח (= בפיה, לרפואת חולי השיניים).

רבי מתיר לה לצאת בשן תותבת שהיא מזהב, וחכמים אוסרים שמא ילעגו לה (= משום שהיא משונה משאר שיניים) והיא תשלוף ותטלטל אותה ד' אמות ברה"ר.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

גמרא: למדנו בברייתא: אף ששנינו במשנה שמותר לה לצאת בשער של אשה אחרת, אבל אסור לילדה לצאת בשער של זקנה או זקנה בשל ילדה. הגמרא מקשה שאמנם הברייתא מחדשת לנו שזקנה בשל ילדה אפילו ששבח הוא לה ודרכה לצאת בו בחול, בכל זאת לא תצא שמא ילעגו לה ותסירונו, אבל ילדה בשל זקנה פשיטא שלא תצא שהרי גנאי הוא לה, ומה הברייתא באה לחדש לנו?

למדנו במשנה שבכבול ובפאה נכרית מותר לה לצאת רק לחצר. אמר רב: כל שאסרו חכמים לצאת בו לרה"ר (כגון מה ששנינו בתחילת הפרק) אסור לצאת בו אף לחצר, חוץ מכבול ופאה נכרית. ואף שתכשיטים הם לא מוקצה כיון שיש להם 'תורת כלי', חששו חכמים שמא תשכח ותוציאם לרה"ר. והטעם שהתירו לה לצאת לחצר בכבול ופאה נכרית הוא כדי שלא תתגנה על בעלה.

